

Tietosuoja- ja tietoturvapolitiikka

Laatija	pvm.
Kunnanjohtaja	3.9.2019
Päivittäjä	pvm.
IT-tuki	13.9.2019
IT-tuki	30.8.2024
IT-tuki	30.8.2025
Talous- ja hallintopäällikkö	10.12.2025
Hyväksyjä	pvm.
Kunnanhallitus	23.9.2019 § 207
Kunnanhallitus	15.12.2025 § xxx
Asiakirjan sijainti	
Intra	

1 Johdanto

Pelkosenniemen kunnan palvelutuotannon ja muun toiminnan ja keskeisimpiä resursseja on tieto. Kunnan tiloissa ja niiden ulkopuolella tietoa käsittelevät kunnan henkilöstön lisäksi ulkoiset sidosryhmät ja asiakkaat. Tietoa esiintyy muiden muassa paperille tulostettuna, tallennettuna tietojärjestelmiin, kannettaviin laitteisiin ja muistivälineille sekä käyttäjien muistiin tallentuneena. Tiedon sijainnista ja olomuodosta riippuen, sitä pyritään turvaamaan hallinnollisin ja/tai teknisin menetelmin.

Kunnanhallitus hyväksyy tässä politiikassa kuvatut periaatteet ja tavoitteet. Poliitiikan onnistuneen käyttöönoton edellytyksenä on, että kunnan ylin johto sitoutuu toteuttamaan tätä politiikkaa yhdessä osaavan ja tietoturvaan ja -suojaan perehdytetyn henkilöstön sekä sidosryhmien kanssa. Tietosuojaan ja -turvaa kehitetään operatiivisella tasolla aktiivisesti yhdessä kunnan kumppanien kanssa.

2 Poliitiikan kattavuus ja sen soveltaminen

Tämä politiikka kattaa kaiken kunnan käyttämän tiedon riippumatta esitystavasta tai elinkaaren vaiheesta ja toimii perustana muille tietoturvaan liittyville ohjeille suunnitelmille ja määräyksille.

Lisäksi politiikka koskee jokaista kunnan kanssa palvelussuhteessa olevaa viranhaltijaa, työntekijää ja määräaikaista henkilöä, harjoittelijaa sekä luottamushenkilöä ja tarvittavilta osin yhteistyökumppania.

Poliitiikka saatetaan koko henkilöstön tietoon kunnan perehdytys- ja koulutuskäytäntöjen avulla. Yhteistyökumppanien ohjeistamisesta vastaa tilaaja. Periaatteena on, että kaikki, jotka käsittelevät kunnan tietoa, ovat saaneet riittävän perehdytyksen tiedon turvallisen käsittelyn varmistamiseksi.

Tietosuoja- ja tietoturvapoliitiikka on yleinen asiakirja, joka on julkinen. Tätä asiakirjaa tarkentaa ohjeistus sekä suunnitelma, jotka ovat salassa pidettäviä julkisuuslain 24 § mom. 1. kohta 7) henkilöiden, rakennusten, laitosten, rakennelmien sekä tieto- ja viestintäjärjestelmien turvajärjestelyjä koskevat ja niiden toteuttamiseen vaikuttavat asiakirjat, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei vaaranna turvajärjestelyjen tarkoituksen toteutumista

3 Tietosuoja

Tietosuoja tarkoittaa henkilön yksityisyyden ja henkilötietojen suojaamista niin, että henkilön yksilöiviä tietoja ei paljastu asiattomille käsittelyprosessin missään vaiheessa. Kuntalaisia koskevat yksilöivät henkilötiedot ovat kunnan keskeisimpiä suojattavia tietoja ja vaativat siten käsittelijöiltä erityistä huomiota. Kunnassa noudatetaan tietosuojan lainsäädäntöä ja tietosuojaa pyritään kehittämään ja parantamaan. Kunnassa on nimetty tietosuojavaastaava, minkä avulla tietosuojaan pyritään keskittymään sen tarvitsemalla intensiteetillä.

4 Tietoturva

Kunnassa tietoturvallisuudella tarkoitetaan tiedon, tietojärjestelmien, tietoliikenteen ja palveluiden, sekä niiden käyttöympäristöjen ja käyttäjän itsensä turvaamista siten, että niihin kohdistuvat uhat eivät aiheuta merkittävää riskiä tiedon elinkaaren missään vaiheessa.

Periaatteena on, että tietoturvallisuus on luonnollinen, sisäänrakennettu osa kunnan palveluita ja toimintaa sekä jokaisen käyttäjän työtapoja. Tietoturvallisuuteen liittyvillä käytännöillä pyritään varmistamaan, että kunnan käyttämä tieto on:

- oikeaa ja eheää, eikä muuttunut tahallisen tai tahattoman teknisen tai inhimillisen toiminnan seurauksena
- vain siihen oikeutettujen saatavilla
- saatavilla aina sitä tarvittaessa.

Lisäksi tietoon sen käsittelyn eri vaiheissa tehty muutokset on tarvittaessa kyettävä todentamaan. Kunnan tietoturvallisuuteen liittyvää toimintaa johdetaan ja kehitetään osana kunnan hallintojärjestelmää ja se liittyy kiinteästi kunnan kokonaisturvallisuuteen, joka muodostuu seuraavista osa-alueista:

- **Turvallisuusjohtaminen** on turvallisuuden toteutumisen ohjaamista ja valvomista kaikilla turvallisuuden osa-alueilla, mukaan lukien riskienhallinta ja varautuminen.
- **Henkilöstöturvallisuus** on henkilöstöön kohdistuvien ja henkilöstöstä aiheutuvien riskien hallintaa. Henkilöstöturvallisuuden perustana on osaava ja sitoutunut henkilöstö, jolle tietoturvavastuut ja tehtävät on selkeästi perehdytetty. Henkilöstöturvallisuuteen pyritään vaikuttamaan palvelussuhteen kaikissa vaiheissa – rekrytointivaiheessa, työsuhteen aikana ja työsuhteen päätyttyä tehtävillä toimenpiteillä.
- **Fyysinen turvallisuus** käsittää toimenpiteet, järjestelmät ja rakenteet, joiden avulla kunnan tiloja, ja siellä olevia ihmisiä, tietoa ja muuta omaisuutta, suojataan fyysisiltä vahingoilta, vahingoittamisyrityksiltä, oikeudettomilta henkilöiltä ja erilaisilta kiinteistövahingoilta. Fyysistä turvallisuutta toteutetaan mm. vartioinnilla, kameravalvonnalla, kulunvalvonnalla ja turvallisilla rakenteilla.
- **Työturvallisuus ja -suojelu** kattavat sekä henkilöstöön kohdistuvien että henkilöstön aiheuttamien, tahallisten ja tahattomien, vahingontekojen estämiseen tähtäävät toimenpiteet.

5 Tietoturvaluustavoitteet

Kunnan tietoturvaluustavoitteet ovat tärkeysjärjestyksessä seuraavat:

1. Kunnan henkilökunnalla on vähintään perustason tietoturva- ja tietosuojaaosaaminen tehtäviensä suorittamiseksi.
2. Tekniset ja hallinnolliset tietoturvajärjestelyt täyttävät keskeisiltä osin perustason vaatimukset.
3. Kunnan käyttämää tietoa ei paljastu tietoon oikeudettomille tahoille.

6 Tietojärjestelmien käyttö

Kunnan käytössä olevat ICT-palvelut, -järjestelmät, -laitteet ja -ohjelmistot, on tarkoitettu työtehtävien hoitamista varten. Kunnan tietojärjestelmiä ei tule käyttää toimintaan mikä saattaa, välittömästi tai välillisesti, vaarantaa kunnan vastuulla olevan tiedon ja/tai järjestelmien turvallisuuden ja aiheuttaa haittaa kunnalle, sen toiminnalle tai käyttäjälle itselleen.

Tietojärjestelmien vähäinen käyttö henkilökohtaisiin tarkoituksiin on sallittu omalla ajalla. Henkilökohtainen käyttö ei kuitenkaan saa aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia kunnalle, eikä vaarantaa kunnan tietoa tai tietojärjestelmiä.

Tietojärjestelmiä, laitteita ja ohjelmistoja kunnan hallinnon käytössä olevaan tietoverkkoon saa asentaa vain tietohallinto tai sen valtuuttama taho.

Käyttöoikeudet kunnan tietojärjestelmiin ja tietoon myönnetään vain kunnan tehtävien hoitoon liittyen.

Tietojärjestelmien turvallinen käyttäminen etättyötä tehdessä vaatii etättyöntekijältä erityistä huolellisuutta ja sitoutumista tietoturvaohjeiden noudattamiseen.

Väärinkäytöksiin puututaan välittömästi kunnan normaalein kurinpitomenettelyin.

Kunnan tietoverkkojen toimintaa valvotaan erityisillä valvontamenetelmillä ja -ohjelmistoilla. Toiminnan ja turvallisuuden takaamiseksi tietoliikenteestä suodatetaan teknisten ratkaisujen avulla haittaohjelmat ja muu asiaton sisältö sekä estetään pääsy haitalliseksi luokitelluille sivustoille.

7 Tietoturvallisuuden seuranta, ylläpito ja kehittäminen

Tietoturvallisuuden ylläpito ja kehittäminen sovitetaan yhteen palveluiden, toimintatapojen ja teknisten ratkaisujen kehittämisen kanssa. Lisäksi säännöllinen tiedottaminen, osaamisen ylläpito ja koulutus ovat olennaisessa roolissa tietoturvallisuuden kehittämisessä. Ylläpitoa seuranta ja kehittämistä tehdään hallintosäännön, tietosuoja- ja turvasuunnitelman sekä muiden ohjeistusten määrittämällä tavalla.

8 Riskienhallinta

Tietoturvallisuus on kiinteä osa kunnan riskienhallintakäytäntöjä ja kuuluu jokaisen työntekijän vastuulle. Riskienhallinnan avulla palveluihin, toimintaan ja tietoon kohdistuvia riskejä kartoitetaan, analysoidaan ja hallitaan järjestelmällisesti.

Riskienhallintakäytäntöjen tavoitteena on riskien rajoittaminen hyväksyttävälle tasolle niin, että käytetyt keinot ovat suhteessa suojattavan kohteen kriittisyyteen ja riskin suuruuteen.

9 Jatkuvuudenhallinta ja varautuminen

Kunta pyrkii varmistamaan toimintansa ja palveluidensa jatkuvuuden normaalioloissa, normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa. Poikkeusoloja ja normaaliolojen häiriötilanteita varten kunta ylläpitää valmiussuunnitelmaa.